

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
«КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ
ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»**

**Хореографічна картина «Крок до себе»
(за мотивами твору Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш»)**

**Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи
(творчого проєкту)
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Здобувача вищої освіти
2 курсу 2Н групи
Кулик Яни Дмитрівни

Керівник:
старший викладач кафедри
хореографічних та мистецьких дисциплін,
голова Художньої ради КМАТ імені Сержа Лифаря
Дмитро КЛЯВІН

Рецензент:
Віктор ПРЯНІЧНІКОВ
Захищено на засіданні екзаменаційної комісії
Протокол № ____ від _____ р.

Київ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ	5
ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ВІДОМОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ХОРЕОГРАФІЧНА КАРТИНА “КРОК ДО СЕБЕ”»	8
1. Лібрето.....	8
2. Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз	10
3. Композиційно-архітектонічна побудова.....	10
4. Дійові особи та їхня характеристика.....	11
5. Характеристика музичної основи хореографічного твору.....	11
6. Сценарно-композиційний план	13
7. Сценографія	13
ВИСНОВКИ	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	16

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми творчого проєкту

Тема пошуку внутрішньої свободи, подолання залежностей та відновлення психоемоційного балансу є критично важливою для того, щоб підняти обізнаність і розуміння серед молодого покоління та суспільства загалом.

Вона допомагає звернути увагу на проблему аб'юзивних стосунків, привертаючи увагу до необхідності підтримки осіб, що перебувають у таких відносинах, і забезпечення їм безпечного простору для зміни ситуації.

Застосування такої теми в хореографічному проєкті дозволяє через мистецтво дослідити глибокі психологічні стани, зробити проблему більш доступною для розуміння і привернути увагу до важливості психологічної підтримки та емоційного відновлення.

Тому темою творчого проєкту було обрано «Хореографічна картина “Крок до себе”».

Мета творчого проєкту – створення хореографічної картини за обраною темою.

Завдання творчого проєкту:

- реалізувати мету творчого проєкту;
- обґрунтувати теоретичні основи творчого проєкту;
- розкрити ідейно-тематичне та композиційне рішення постановки.

Новизна творчого проєкту

Інтерпретація образу Лілі з роману Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш» через засоби неокласичної хореографії в поєднанні з музичним твором видатного українського композитора Мирослава Скорика.

Практичне значення творчого проєкту

Може бути продемонстрована на сценах різного типу. Участь у проєкті сприяє розширенню акторського діапазону та підвищенню виконавського рівня.

Апробація творчого проєкту

Хореографічну картину було продемонстровано та перевірено під час передзахисту кваліфікаційної роботи на платформі ZOOM через демонстрацію на екран у великій залі КМАТ імені Сержа Лифаря.

Структура та обсяг пояснювальної записки

Пояснювальна записка складається зі вступу, аналізу джерельної бази, художньо-аналітичних відомостей, висновків, списку використаних джерел (5 найменувань). Загальний обсяг роботи – 16 сторінок, з них основного тексту – 15 сторінок.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ

При підготовці та реалізації творчого проєкту було здійснено дослідницьку діяльність, в ході якої було вивчено різноманітні наукові, літературні та публіцистичні джерела.

Хореографічна картина «Крок до себе» базується на романі Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш». Цей твір розповідає історію Лілі Блоссом, молодій жінки, яка знаходиться в складних та співзалежних стосунках, в яких не відчуває себе вільною. Вона живе в постійному страху і емоційному гніті, не зважаючи на те, що вони приносять їй біль і страждання.

Роман описує внутрішню боротьбу героїні між любов'ю і прагненням до свободи, між відданістю та бажанням звільнитися від токсичних відносин.

У книзі майстерно досліджується емоційні та психологічні аспекти складних стосунків, де одна з осіб перебуває в позиції жертви, а інша – маніпулятора. Тема психологічної залежності в даному контексті є ключовою, адже вона підкреслює, наскільки важко знайти сили для розриву навіть з найболючішими стосунками, якщо любов і страх переплітаються.

Героїня, Лілі, переживає складний період свого життя, що вимагає від неї надзвичайної мужності, щоб зробити рішення, яке змінить її життя. Вона повинна подолати страх самотності і невизначеності, щоб вирватися з цих стосунків і знайти своє справжнє «Я». Цей емоційний процес зростання і звільнення став основою для хореографічної композиції, де через танець передається внутрішній конфлікт і трансформація героїні.

Роман Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш» піднімає важливу соціальну проблему — токсичні стосунки і їх руйнівний вплив на психіку, що робить цю історію не лише особистісною, а й соціально значущою. Через боротьбу за звільнення Лілі виявляє свою силу та здатність до змін, і цей момент перетворення є центральним у творчому проєкті. [2]

З метою поглиблення знань у методиці балетмейстерської діяльності, архітектонічної розробки хореографічних творів і створення сценарно-

композиційного плану, важливу роль відіграли такі праці як «Композиція танцю та мистецтво балетмейстера» О.Ю. Енська, А.І. Максименко, І.О. Ткаченко та монографія Шарикова Д. І. «Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру»

Завдяки детальному аналізу літературних джерел та вивченню спеціалізованих видань з хореографії, було отримано цінну інформацію щодо взаємодії балетмейстера з виконавцями, а також застосування стильових особливостей класичного танцю. Це знання стало основою для успішної постановки і подальшої практично-теоретичної роботи над реалізацією творчого проєкту.

Події роману Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш» відбуваються в сучасний період сьогодення, в умовах соціуму, де все ще існують проблеми психологічної залежності. Місце дії залишається умовним і символічним, що дає можливість заглибитись у внутрішній світ героїні без обмеження конкретними географічними чи культурними рамками.

Хореографія візуалізує емоційну та психологічну боротьбу героїні, тому місце дії є більше психологічним простором, ніж фізичним. Сцена може бути зображена в абстрактному середовищі, що підкреслює внутрішній стан персонажа: темний, замкнутий простір на початку композиції, який поступово стає відкритішим і світлішим, символізуючи звільнення героїні.

Такий підхід дозволяє зосередитися на особистій трансформації та боротьбі героїні, роблячи це позачасовим і універсальним.

Головною метою в даному проєкті, передати глядачеві, що треба завжди виборювати свою свободу та щастя, віднаходити своє внутрішнє «Я».

Основним стилем хореографічної картини є неокласика, яка поєднує технічну витонченість класичного балету з сучасними хореографічними техніками. Неокласика дозволяє виразити внутрішню боротьбу героїні через чіткість і елегантність класичних рухів та включає елементи контемпорарі, які додають рухам вільності та емоційної виразності.

Контемпорарі ідеально підходить для демонстрації трансформації героїні від обмеженості до свободи, що є центральною темою композиції.

Для музичної основи була обрана «Мелодія» Мирослава Скорика, що є емоційно глибокою та драматичною композицією. Музика має як класичні, так і сучасні елементи, що дозволяє створити емоційну напругу та зберегти гаму, необхідну для відображення внутрішньої боротьби героїні. Музика розвивається від тонкої меланхолійності до виразної кульмінації, що відображає перехід героїні від обмеження до повної свободи. Музика не лише супроводжує хореографічні рухи, а й підсилює їх, створюючи синергію між танцем і звуком.

ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ВІДОМОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ХОРЕОГРАФІЧНА КАРТИНА “КРОК ДО СЕБЕ”»

1. Лібрето

Композиція «Крок до себе» розповідає історію внутрішнього звільнення жінки, Лілі, що перебуває в стосунках, в яких є насилля та залежність від них, намагається знайти свою свободу. Сюжет композиції відображає її емоційну та психологічну трансформацію, що відбувається через боротьбу з власними страхами, залежністю та прагненням змінити своє життя.

I Етап – Обмеження і залежність

Ліля перебуває в замкнутому просторі. Її рухи обмежені, вона носить сорочку, яка символізує її залежність від токсичних взаємовідносин. Музика, що звучить, є м'якою та меланхолійною, створюючи атмосферу обмеженості та психологічного напруження. Вона не може рухатися вільно, навіть коли намагається здійснити самостійні кроки та рішення, її тримає залежність та повертає назад, кожен крок здається важким, на сцені відображена відсутність свободи – Ліля здається безнадійно прив'язана до свого минулого.

Цей етап показує глибокий внутрішній конфлікт: героїня розуміє, що ці стосунки приносять їй біль і страждання, але через страх самотності та невизначеності вона залишається в них. Відбувається внутрішня боротьба, спроби рухатися вперед, але кожен рух обмежений невидимими ланцюгами, що утримують її в цих стосунках.

II Етап – Боротьба зі страхами

Внутрішня боротьба Лілі. Рухи стають більш рішучими, але все ще обмеженими. Вона намагається вирватися з того стану, в якому знаходиться, але її залежність від стосунків і страх залишити це «знайоме» утримують її. Навколо все здається ворожим, але прагнення щось змінити сильніше – з'являються перші проблиски світла, що символізують надію на зміну. Ліля починає рухатися в напрямку звільнення, хоча кожен її крок поки що здається важким і нерішучим.

Музика в цей момент теж змінюється, набираючи більш інтенсивний ритм, підкреслюючи боротьбу і внутрішній конфлікт героїні. Сорочка, що символізує її емоційну і психологічну залежність, стає все більш обмежуючою, але героїня робить кроки вперед, навіть незважаючи на це.

III Етап – Звільнення від обмежень

Лілі переживає свій момент пробудження. Вона вже повністю усвідомлює, що має зробити вибір і залишити ці стосунки, аби звільнитися. У цей момент її рухи набувають максимальної виразності – вони стають відкритими, рішучими та вільними. Сорочка, що символізувала її залежність, нарешті знімається, що є потужним візуальним символом звільнення від залежності, обмеження та тиску. Ліля стає вільною від своїх страхів і емоційних ланцюгів.

Музика в цей момент досягає свого піку – її ритм стає агресивним і експресивним, відображаючи боротьбу героїні за свою свободу. Танець на сцені демонструє повну емоційну розрядку і внутрішню перемогу.

IV Етап – Новий початок

Лілі нарешті вільна. Її рухи стали гармонійними, спокійними і впевненими. Вона вперше відчуває себе вільною від усіх обмежень. Музика стає спокійною та величною, символізуючи завершення її емоційного шляху. Героїня рухається вперед по сцені, її поза і рухи виражають відновлену гідність і впевненість у своїй рішучості, при цьому показуючи свою ніжність та легкість.

Хореографічна картина завершується моментом, коли героїня стоїть у центрі сцени, остаточно вирішивши, що вона обрала свою свободу та щастя, демонстраційно викинувши сорочку, вільна і готова почати нове життя. Це символізує звільнення не лише від залежності, а й від обмежень, які вона сама накладала на себе через страх і невпевненість.

2. Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз

Форма – хореографічна картина.

Жанр – лірико-драматичний.

Стиль – неокласика, контемпорарі.

Час дії – сьогодення.

Тема – внутрішня боротьба жінки, знайти свою свободу, трансформація від залежності до звільнення, процес подолання страхів і вибору власної гідності та незалежності.

Ідея – важливість розпізнавання та виходу з токсичних стосунків.

Надзавдання – зміни можливі, якщо вірити в свою внутрішню силу.

Конфлікт – сімейне насильство.

Наскрізна дія – важливість самоусвідомлення та самоцінності.

3. Композиційно-архітектонічна побудова

Експозиція – головна героїня Лілі перебуває в залежних відносинах, відчуваючи психологічний натиск і страх перед змінами.

Зав'язка – початок усвідомлення про необхідність змінити своє життя.

Розвиток дії – боротьба з внутрішніми страхами та емоційною прив'язаністю, і в неї це виходить.

Кульмінація – момент емоційного звільнення та знаходження внутрішнього «Я».

Розв'язка – початок нового життя, відчуваючи себе вільною, легкою та щасливою.

Фінал – Лілі усвідомлено остаточно відпускає минуле та починає жити своє краще життя.

4. Дійові особи та їхня характеристика

Лілі Блоссом – 25 річна дівчина, білявка.

Риси характеру Лілі:

- Емоційна вразливість: Ліля часто переживає сильні емоційні коливання через свою залежність від партнера. Вона відчуває страх, сумніви та невпевненість у власних силах, що робить її вразливою.
- Внутрішня сила: Хоча Ліля довго залишалася в там, де виявлялась неповага, з часом вона знаходить у собі сили і рішучість змінити своє життя. Її ріст як особистості та її здатність долати внутрішній страх і сумніви свідчать про потужну внутрішню силу.
- Невпевненість: Протягом значної частини історії Ліля сумнівається у своїй здатності змінити своє життя. Вона боїться самотності та невизначеності, що стримує її від розриву стосунків.
- Емоційна інтелігентність: Ліля має глибоке розуміння своїх емоцій, хоч і не завжди може їх контролювати. Вона здатна до саморефлексії, що допомагає їй врешті зрозуміти необхідність змін.
- Рішучість: Коли Ліля нарешті приймає рішення змінити своє життя, вона проявляє велику рішучість і мужність, адже розуміє, що цей крок є важливим для її внутрішнього звільнення.

Ці риси створюють складний, багатогранний характер Лілі, що проходить шлях від вразливості та сумнівів до сили й самовизначення.

5. Характеристика музичної основи хореографічного твору

Для музичної основи було обрано «Мелодію» Мирослава Скорика, яка є емоційно глибокою та драматичною композицією. Музика має як класичні, так і сучасні елементи, що дозволяє створити емоційне напруження та зберегти палітру, потрібну для відображення внутрішньої боротьби героїні. Музика розвивається від тонкої меланхолійності до виразної кульмінації, що віддзеркалює перехід героїні від обмеження до повної волі. Музика не лише

супроводжує хореографічні рухи, а й підсилює їх, створюючи синергію між танцем і звуком.

Мирослав Скорик (1938–2020) – видатний український композитор, диригент і музичний педагог. Він є однією з ключових фігур сучасної української класичної музики, чия творчість охоплює різноманітні жанри, від симфонічної музики до камерних творів і музики для кіно. Відомий своєю здатністю створювати музичні образи, які поєднують емоційну глибину і витончену техніку.

Скорик став відомим завдяки своїм композиціям, які відзначаються багатством музичних мов і виразною драматургією. Він є автором симфоній, концертів, камерних творів, а також музики для театру та кіно. Одним з найбільш знаменитих його творів є музика до фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, яка стала однією з найвідоміших в українському кінематографі.

Музика Скорика поєднує класичні традиції з елементами українського фольклору, сучасних музичних течій і стилів. Його композиції часто мають глибоке емоційне забарвлення, передаючи не тільки драматичні моменти, а й глибокий внутрішній стан героїв або ліричні переживання. [3]

Завдяки своїй виразності та емоційній глибині музика Скорика органічно поєднується з хореографічної постановкою, підсилюючи основні теми композиції: боротьбу, трансформацію, звільнення і нове починання.

6. Сценарно-композиційний план

Етапи	Назва	Учасники	Музика	Світло	Тривалість
I	Обмеження і залежність	Лілі в сорочці	Мирослав Скорик «Мелодія»	Неяскраве світло в центрі	00:00 01:06
II	Боротьба зі страхами	Лілі в сорочці	Мирослав Скорик «Мелодія»	Тепле світло заповнює сцену	01:06 02:24
III	Звільнення від обмежень	Лілі в сорочці	Мирослав Скорик «Мелодія»	Змінюється через імпульс від теплого до яскравого	02:24 02:54
IV	Новий початок	Лілі	Мирослав Скорик «Мелодія»	Яскраве повне світло	02:54 03:09

Загальна тривалість - 03:09

7. Сценографія

Сценографія хореографічної картини «Крок до себе» базується на мінімалістичному підході, що дозволяє зосередити увагу глядача на емоційному стані героїні та її внутрішній трансформації. Простір на сцені поступово змінюється від темного і замкнутого до відкритого і світлого, що символізує процес звільнення героїні. Початково сцена занурена в темряву, що підкреслює емоційну ізоляцію та обмеженість її становища. Поступово, з розвитком сюжету, світло стає яскравішим, відображаючи шлях до свободи, розрив з обмеженнями та пошук нового початку.

Ключовим елементом сценографії виступає **сорочка**, яка є символом залежності героїні від минулого нещасливого життя. Вона використовуватиметься на початку як частина її костюма, а пізніше буде

поступово знята, що стане символом її звільнення та готовності почати нове життя. Зміна освітлення також відіграє важливу роль: тіні на сцені символізують обмеження і страхи, а світло – звільнення та самореалізацію.

Костюми:

Костюми виконані в мінімалістичному стилі, щоб акцентувати увагу на емоціях героїні. Початково Ліля одягнена в темний костюм з елементами, які надають їй вигляду обмеженості, скутості, а сорочка прив'язує до обставин. Темні кольори костюма символізують її зв'язок із минулим, і створюють атмосферу внутрішнього конфлікту та переживань.

В процесі хореографічної композиції костюм змінюється – сорочка поступово знімається, що є візуальним вираженням її звільнення від обмежень. Одяг героїні в кінці композиції стає легким, світлим і відкритим, що символізує її готовність до нового життя та внутрішню свободу. Ці зміни в костюмах підкреслюють розвиток її характеру і емоційного стану.

ВИСНОВОК

Створення хореографічної композиції «Крок до себе» стало результатом глибокого дослідження і реалізації ідеї боротьби за внутрішню свободу та самовизначення, що відобразилося в кожному епізоді постановки. Тематика звільнення від аб'юзивних стосунків і внутрішньої трансформації героїні була ретельно продумана і реалізована через хореографічні, музичні та сценічні засоби.

Вивчення теоретичних аспектів хореографії, музики, сценографії та інших елементів мистецтва дозволило досягти глибокого розуміння процесу створення сценічної постановки та сприяло виразному передаванню емоційного стану героїні. Кожен етап композиції був розроблений з точки зору ідейно-тематичного наповнення та композиційного планування, щоб максимально точно передати емоційний шлях героїні від залежності до звільнення.

Використання різноманітних хореографічних прийомів, музичних аранжувань та сценографічних елементів значно підсилювало виразність і глибину емоцій, що були основними аспектами втілення сюжету. Зокрема, музика Мирослава Скорика «Мелодія» створювала правильну атмосферу та ритмічно підтримувала драматургічний розвиток композиції.

Процес роботи над проєктом дозволив значно вдосконалити навички планування, організації та аналізу, що є важливими складовими у творчій діяльності. Застосування здобутих компетенцій у різних сферах мистецтва, таких як технічні, емоційні та комунікативні аспекти, дозволило реалізувати задум і досягти бажаного результату.

Творчий процес включав ретельне планування всіх етапів роботи, від підготовки виконавців до технічної підтримки, що забезпечило ефективне виконання завдань. Таким чином, успішне втілення задуму свідчить про досягнення мети та підтверджує важливість проєкту для розвитку сучасного хореографічного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І.О. Е63 Композиція танцю та мистецтво балетмейстера / О. Ю. Енська, А. І. Максименко, І. О. Ткаченко. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. – 157 с. URL: <https://surl.li/feoidw> (дата звернення 05.02.2025)
2. Коллін Гувер: Популярність і суперечки навколо «Покинь, якщо кохаєш». *Читай Книжковий простір*. URL: <https://surl.li/tzultx> (дата звернення 20.02.2025)
3. Міла Кравчук. Мирослав Скорик: цікаві факти з життя і творчості композитора. *СУСПІЛЬНЕ КУЛЬТУРА*. URL: <https://surl.li/ohnpwy> (дата звернення 01.03.2025)
4. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 06–07 червня 2024 р.). Київ : НАКККіМ, 2024. 141 с. URL: <https://surl.li/udvayc> (дата звернення 23.02.2025)
5. Шариков Д. І. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру: монографія / Д. І. Шариков. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 334 с. : іл. URL: <https://surl.li/zaswqu> (дата звернення 10.03.2025)